JAARVERSLAG KWALITEITSZORG ONDERWIJS
UNIVERSITEIT LEIDEN 2019
Bestemd voor de Raad van Toezicht en Universiteitsraad

Mei 2020

1. Inleiding

Het jaarverslag Kwaliteitszorg Onderwijs geeft een overzicht van de activiteiten en procedures die de Universiteit Leiden in 2019 heeft uitgevoerd op het terrein van kwaliteitszorg.
In paragraaf 2 zijn activiteiten in de interne kwaliteitszorg beschreven, zowel op opleidings- en faculteitsniveau als op instellingsniveau. In paragraaf 3 is een samenvatting opgenomen van de externe opleidingsbeoordelingen die in 2019 zijn afgerond (heraccreditaties). De bijlagen tenslotte bevatten de bestuurlijke reacties op de afgeronde beoordelingen, een overzicht van de verwachte heraccreditaties en midterm reviews in 2020 en een voorbeeld van de vernieuwde opleidingskaart.

2. Interne kwaliteitszorg

2.1 Instellingstoets

De Universiteit Leiden heeft in 2019 een positieve beoordeling ontvangen in de Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK). Het is de tweede keer dat de kwaliteitszorg van de Universiteit Leiden als positief wordt beoordeeld. Het panel van de NVAO bezocht de Universiteit Leiden op 22 en 23 januari en 20, 21 en 22 februari van dit jaar. Het panel voerde gesprekken met docenten, studenten, bestuurders en andere betrokkenen over de onderwijsvisie, het onderwijsbeleid en de kwaliteitszorg. Tegelijkertijd met de instellingstoets werd het universitair plan Kwaliteitsafspraken positief beoordeeld (bestedingsplan voor de studievoorschotmiddelen, zie 2.2).

Voorafgaand aan het bezoek stelde de Universiteit Leiden een zelfreflectie op. Die zelfreflectie is in nauw overleg met de vice-decanen van de faculteiten opgesteld en is met vele groepen in de universiteit overlegd. In een aantal universiteitsbrede lunchsessies in 2018 konden bijvoorbeeld alle medewerkers en studenten input geven. De zelfstudie is goedgekeurd door de universiteitsraad en de Raad van Toezicht.

De voorzitter van het panel gaf onder meer aan dat hij onder de indruk was van ‘de zeer gemotiveerde en ambitieuze onderwijsmensen’ aan de Universiteit Leiden, en dat de universiteit met zo’n betrokken vice-rector ‘een echt boegbeeld’ heeft voor haar onderwijsbeleid. De aanbevelingen van het panel sluiten aan op de verbeterpunten die de universiteit zelf in haar zelfreflectie had geconstateerd.

Op basis van de zelfreflectie en de aanbevelingen van het panel heeft het college van bestuur het plan “Doorontwikkeling Kwaliteitszorg” vastgesteld, waarin de verdere optimalisering van de kwaliteitszorg voor de komende jaren is vastgelegd.

2.2 Plan uitvoering Kwaliteitsafspraken

De besteding van de middelen voor deze kwaliteitsafspraken is uitgewerkt in het Universitair bestedingsplan kwaliteitsafspraken 2019-2024. Dit plan is in februari 2019 door de NVAO positief beoordeeld en in juni 2019 goedgekeurd door het Ministerie van OCW. De middelen voor de kwaliteitsafspraken bedragen voor de Universiteit Leiden ongeveer zeven miljoen euro in 2019 en in 2020. Dit bedrag loopt de komende jaren verder op tot ruim 19 miljoen euro per jaar in 2024.

De Universiteit Leiden ziet de kwaliteitsafspraken en de daaraan verbonden middelen als een belangrijk instrument voor de verdere implementatie van de universitaire onderwijsvisie Learning@Leidenuniversity. De hiervoor noodzakelijke randvoorwaarden, zoals goede studiebegeleiding en verbetering van de docentkwaliteit, kunnen hiermee beter gerealiseerd worden. Daarnaast maken de kwaliteitsmiddelen het mogelijk een extra impuls te geven aan een onderwijsomgeving waarin de actieve deelname van studenten en de ondersteuning van hun leerproces worden verbeterd, en kleinschaliger begeleiding wordt gerealiseerd.

Het verslag van de voortgang van de kwaliteitsafspraken in 2019 is opgenomen in het universitaire jaarverslag 2019. Voor de verslaglegging worden de richtlijnen van het ministerie van OCW gevolgd. De basis voor deze voortgangsrapportage zijn de facultaire onderwijsjaarverslagen. Deze zijn goedgekeurd door de desbetreffende faculteitsraden en, voor de Faculteit Geneeskunde/LUMC, door de studentenraad van het LUMC.

2.3 Programma Doorontwikkeling Kwaliteitszorg

Het programma doorontwikkeling kwaliteitszorg 2019-2020 is gericht op de verdere optimalisering van ons kwaliteitszorgsysteem en sluit aan op verbeterpunten uit de ITK-zelfstudie die we ons de komende jaren hebben voorgenomen en de aanbevelingen van het ITK-panel. De doelstelling van het plan is drieledig: (1) het verbeteren van managementinformatie; (2) het versterken van de monitoringsfunctie; (3) het stimuleren van de kwaliteitscultuur.
Het programma is in het voorjaar van 2019 in samenspraak met het OWB opgesteld en in het najaar van 2019 door het CvB vastgesteld na positief advies van de Universiteitsraad.

Het onderdeel **verbeteren van managementinformatie** richt zich opstellen van enkele nieuwe rapportages over onderwijsevaluaties, en. In 2019 kwam de universiteitsbrede programmaevaluatie gereed, naast de metarapportage over de universiteitsbrede standaardset van evaluatievragen op basis van alle cursusevaluaties die in het cursusjaar 2018-2019 zijn uitgevoerd.
Belangrijk project is het ontwikkelen van een **onderwijsdashboard** om beschikbare informatie het voor gebruikers beter te ontsluiten en toegankelijk te maken. In 2019 is gewerkt aan een eerste prototype van een onderwijsdashboard, ontwikkeld naar het voorbeeld van KU Leuven met als eerste resultaat:

- één plek waar alle rapportages per bachelor- en masteropleiding bij elkaar zijn gebracht;
- nieuw vormgegeven en gevisualiseerde rapportages met kerngegevens en onderwijs-evaluatiegegevens van opleidingen. In de eerste fase betreft dit concreet alle gegevens van de aangepaste opleidingskaart, de resultaten van de programma-evaluaties; een metarapportage van de cursusevaluaties en een NSE-factsheet;

In 2020 wordt het dashboard verder ontwikkeld en afgestemd op de behoeftes van de doelgroep (bestuurders (CvB, vice-decanen); opleidingsdirecteuren; kwaliteitszorgmedewerkers en docenten). Er is een breed gedeelde ambitie om uiteindelijk een interactief dashboard te ontwikkelen.

Het onderdeel **versterken monitoringsfunctie** richt zich op aanscherpen van de monitoringsfunctie op basis van goede voortgangsrapportages en het gesprek daarover met bestuurders, docenten en studenten op opleidings- facultair en universitair niveau. Op alle faculteiten panelgesprekken met studenten ingevoerd om het gesprek over onderwijskwaliteit te versterken. In de rapportages is de verantwoording kwaliteitsafspraken opgenomen op opleidingsniveau, facultair en universitair niveau.

Het onderdeel **Versterken kwaliteitscultuur richt** zich op het verder professionaliseren van functies in de kwaliteitszorg; waar nodig verder verbeteren van de systematische terugkoppeling van evaluaties naar studenten en docenten; het inrichten van overleg met externe stakeholders en alumni; en het zorgdragen voor effectieve communicatie. Hieronder vallen activiteiten als het ondersteunen en professionaliseren cruciale functies in kwaliteitszorg, het verbeteren van terugkoppeling evaluatieresultaten onderwijs, Overleg externe stakeholders en alumni over onderwijskwaliteit en het versterken van de communicatie.

2.4 Opleidingsjaarverslag en jaarverslag Examencommissies

De jaarverslagen van opleidingsbesturen en examencommissies worden, samen met de facultaire onderwijsagenda, via de faculteitsbesturen aan het College van Bestuur voorgelegd. De opleidingscommissies hebben een belangrijke inbreng in het opleidingsjaarverslag.
De afdeling Bestuurlijke Informatie levert alle opleidingen jaarlijks een overzicht met numerieke gegevens. Deze opleidingskaarten ondersteunen het opstellen van opleidingsjaarverslagen (en zelfstudies)

Ten behoeve van de cyclus 2019 is de opleidingskaart aangepast, zowel qua inhoud als vorm. Qua vormgeving zijn veel van de gegevens gevisualiseerd. De opleidingskaarten zijn opgenomen in het onderwijsdashboard in ontwikkeling. Inhoudelijk zijn relevante uit de NSE opgenomen die aansluiten bij de ambities van de onderwijsvisie en voor de masteropleidingen zijn gegevens uit de NAE opgenomen. Verder bevat de kaart in plaats van een facultaire een landelijke benchmark, die voor opleidingen uitdagender is.

Het facultaire onderwijsverslag is omgezet in een daadwerkelijk facultair onderwijsjaarverslag, waarin de verantwoording en voortgang van de kwaliteitsafspraken is opgenomen. In het universitaire jaarverslag is de universitaire rapportage over de kwaliteitsafspraken opgenomen conform de richtlijnen van het ministerie.

2.5 Midterm reviews

Drie jaar na de visitatie voert een opleiding, of groep van opleidingen een midterm review uit. De opzet van de midterm review volgt de standaarden van de accreditatie en er worden altijd eindwerkstukken of scripties beoordeeld. In de opzet is expliciet ruimte voor de opleidingen om zelf de agenda te bepalen en aan te sluiten bij ontwikkelingen die binnen de opleiding spelen. De faculteit formuleert de eigen aandachtspunten in het Plan van Uitvoering dat voorgelegd wordt aan de vice-rector. Na afloop stelt de opleiding een plan van aanpak op.

In 2019 zijn de volgende *midterm reviews* uitgevoerd.

Faculteit		**Opleidingen**
FSW	M	Development Psychopathology in Education and Child Studies (research)

	M	Psychologie (research)
FWN	B	Biologie
	M	Biology
LUMC	M	Vitality and Ageing*

*bezoek in december 2018. Rapportage in januari 2019

2.6 bestuurlijke hantering en onderwijsjaargesprek

De bestuurlijke hantering Onderwijs verschilt van de aanpak bij onderzoek vanwege het grote volume aan opleidingen. Het betreft in totaal meer dan 140 opleidingen (bij onderzoek 26 SEP-eenheden). De monitoring van de individuele opleidingen wordt door de faculteiten georganiseerd op een manier die passend is bij hun organisatie.

Het college van bestuur bespreekt de strategische onderwijsontwikkelingen met de faculteitsbesturen op het bestuurlijk voorjaarsoverleg. Daarnaast is er een jaarlijks onderwijsjaargesprek waarin de vice-rector met de vice-decaan de belangrijkste punten uit de onderwijsprojecten en uit de visitaties, midterms en onderwijsjaarverslagen bespreekt. Tenslotte spreekt de vice-rector de vice-decanen meerdere keren per jaar in bilateraal overleg. In het geval van een herstelplan rapporteert de opleiding vaker aan het faculteitsbestuur en het CvB. De onderwijsverbeteringen zijn ingebed in de strategische onderwijsprogramma's die de universiteit ontwikkelt, met name het programma Implementatie Onderwijsvisie. De aanbevelingen van de visitaties en midterm reviews worden zoveel mogelijk meegenomen in deze programma's, om een goede samenhang tussen de verschillende initiatieven te realiseren.

Dit jaar stonden, naast de bestuurlijke hantering visitaties, drie onderwerpen centraal op de agenda van het onderwijsjaargesprek: de voortgang kwaliteitsafspraken, voortgang implementatie Onderwijsvisie en Toelating masteropleidingen. Bij de faculteiten Geesteswetenschappen en Wiskunde&Natuurwetenschappen stond ook de voortgang van de visitaties prominent op de agenda.

3. Externe kwaliteitszorg

Externe kwaliteitszorg is wettelijk gekoppeld aan de NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatie-organisatie). De universiteit moet eens in de zes jaar aantonen dat een opleiding voldoet aan de voorwaarden voor accreditatie.

In 2019 zijn 37 externe beoordelingen afgerond in elf visitatieclusters. In bijlage 1 is per cluster een korte samenvatting gegeven van het oordeel en de bestuurlijke hantering. De beoordelingsrapporten van de gevisiteerde opleidingen zijn beschikbaar. In de bijlage zijn de bestuurlijke reacties op de afgeronde beoordelingen opgenomen.

Het overzicht vermeldt alleen de accreditaties die in 2019 zijn afgerond met een accreditatiebesluit van de NVAO en niet de beoordelingen die nog in behandeling zijn bij de NVAO. In 2019 vond nog een groot aantal visitatiebezoeken plaats waarvan de afronding in 2020 zal plaatsvinden. Ook de zeer positief afgeronde herstelbeoordeling M Political Sciences leidde pas in 2020 tot een NVAO-besluit.

3.1 Korte reflectie

Alle heraccreditaties zijn positief afgerond, er was geen enkele herstelbeoordeling nodig. De Advanced Masteropleidingen werden allen door het panel Excellent beoordeeld, het Leiden University College en de master Jeugdrecht kregen het algemeen oordeel Goed, net als de nieuwe bachelor Klinische Technologie (joint degree in LDE verband). Een positieve ontwikkeling is de verbetering die wel hebben gerealiseerd op de standaard toetsing. Panels vragen nog altijd aandacht voor de beoordeling van eindwerkstukken, en vooral de transparantie onderbouwing van de beoordeling, maar over all zien we een duidelijke positieve trend voor deze standaard. Panels geven in standaard 2 vaak aanbevelingen over de voorbereiding op de arbeidsmarkt en academische vaardigheden. Deze onderwerpen worden door veel opleidingen bewust als vraag aan de panels voorgelegd, omdat ze aansluiten op twee belangrijke ambities uit onze onderwijsvisie. In een aantal gevallen is werkdruk aan de orde gekomen. Verder komt een breed palet aan onderwerpen en aanbevelingen aan de orde, passend bij de ontwikkelingen en vragen die de opleidingen aan de panels voorleggen.

3.2 Overzicht opleidingsaccreditaties afgerond door de NVAO

Faculteit	Type	Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
FGGA	B	Liberal Arts and Sciences: Global Challenges	Excellent	Goed	Goed	Goed	Goed
	M	M International Relations and Diplomacy	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
FdR	B	B Fiscaal Recht	Voldoende	Goed	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Notarieel Recht	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Rechtsgeleerdheid	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	M Fiscaal Recht	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	M Jeugdrecht	Voldoende	Goed	Goed	Goed	Goed
	M	M Notarieel Recht	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	Rechtsgeleerdheid	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
		M Advanced Studies in Air and Space Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		M Advanced Studies in European and International Business Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		M Advanced Studies in European and International Human Rights Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		M Advanced Studies in International Civil and Commercial Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		M Advanced Studies in Law and Digital Technologies	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		M Advanced Studies in Public International Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		M Advanced Studies of International Children's Rights	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
		B Criminologie	Voldoende	Voldoende	Goed	Goed	Positief
		M Criminaliteit en Rechtshandhaving	Voldoende	Voldoende	Goed	Voldoende	Positief
		M Forensische Criminologie	Voldoende	Voldoende	Goed	Voldoende	Positief
FGW	B	B Film- en Literatuurwetenschap*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	M Mediastudies*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief

FSW	B	B Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	M Cultural Anthropology and Development Sociology	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
FWN	B	B Bio-Farmaceutische Wetenschappen	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Life Science and Technology (joint degree)	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Molecular Science and Technology (joint degree)	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Natuurkunde*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Sterrenkunde*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	B	B Wiskunde*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	M Bio-Pharmaceutical Sciences	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Goed	Positief
	M	M Chemistry	Voldoende	Goed	Voldoende	Goed	Positief
	M	M Life Science and Technology	Voldoende	Goed	Voldoende	Goed	Positief
	M	M Industrial Ecology (joint degree)	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Goed	Positief
	M	Astronomy*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	Physics*	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
	M	Mathematic*s	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
GNK/ LUMC	B	Klinische Technologie (joint degree)	Goed	Goed	Voldoende	Goed	Goed

Toelichting beoordelingsschaal van de NVAO

*Als gevolg van de invoering Wet Accreditatie op Maat zijn de gedifferentieerde oordelen vervallen bij de visitaties afgerond na 1 mei 2019.

Schaal	Omschrijving
Excellent (E)	De opleiding steekt systematisch uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld
Goed (G)	De opleiding steekt systematisch uit boven de gangbare basiskwaliteit
Voldoende (V)	De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau
Onvoldoende (O)	De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken

Bijlage 1: Bestuurlijke reacties opleidingsvisitaties

FGGA, Cluster Liberal Arts and Sciences

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
B Liberal Arts and Sciences: Global Challenges	Excellent	Goed	Goed	Goed	Goed

Bestuurlijke reactie LUC
The reaccreditation resulted in the overall outcome 'Good'. The programme improved the assessment on all standards. Next the programme assessment the panel performed a practice-based assessment to reaffirm the distinctive, small-scale and intensive character of the bachelor's programme (bijzonder kenmerk Kleinschalig en Intensief Onderwijs).

The panel found that LUC's ambition to contribute towards societal change by addressing global challenges provides a unique and attractive profile for (prospective) students. This explicit focus strongly resonates the ideas underlying the LAS educational philosophy and proposes an attractive and challenging learning environment for students. Assessment is imaginative and creative and very suitable to test both students' social skills, professional attitude and creativity next to their academic capacities and skills. Next to minor suggestions for improvement the panel recommends paying additional attention to the job perspective for bachelor graduates in the (international) labour market.

FGW, Cluster Mediastudies

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
B Film- en Literatuurwetenschap	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
M Media Studies	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief

Bestuurlijke reactie BA Film- en Literatuurwetenschap
De opleiding heeft alle aanbevelingen, adviezen en suggesties van de visitatiecommissie ter harte genomen. De opleiding heeft naar aanleiding van het visitatierapport een Plan van Aanpak opgesteld en voert dat reeds uit om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

Conclusies ontwikkelgesprek
In het Ontwikkelgesprek ging het over het eventueel overschakelen naar Engelstalig onderwijs in de BA. Facultair beleid is dat daar 'inhoudelijke redenen' voor dienen te zijn, en die zijn er in te geringe mate. Bovendien werden door de commissie allerhande minder gunstige consequenties besproken (programma-opbouw, staf) en van beide kanten werd geconcludeerd dat er geen dwingende redenen zijn om nu naar het Engels over te schakelen – dus vooralsnog worden er geen nadere stappen ondernomen. Verder had de commissie al eerder op een college aangedrongen dat recente tendensen centraal staat – inmiddels is er al nieuw onderwijs ontwikkeld op dat vlak (cinema en digitalisering).

Bestuurlijke reactie MA Mediastudies
De opleiding heeft alle aanbevelingen, adviezen en suggesties van de visitatiecommissie ter harte genomen. De opleiding heeft naar aanleiding van het visitatierapport een Plan van Aanpak opgesteld en voert dat reeds uit om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

Conclusies ontwikkelgesprek
De opleidingen en de faculteit zijn redelijk positief over het verloop van het ontwikkelgesprek en de adviezen die daarin gedaan zijn. De opleiding heeft twee vragen gesteld aan de commissie, waarover het gesprek is gegaan.

1. Welke adviezen heeft de commissie over hoe de administratieve druk rond kwaliteitszorg toetsing en onderwijs voor de opleidingen verminderd kan worden?
Het is voor een efficiënte en minder arbeidsintensieve organisatie van administratieve regeldruk van groot belang dat er binnen een organisatie eensluidende normen en werkwijzen zijn. De weg daar naar toe vergt energie maar kan veel opleveren. Ook heeft een van de leden van de visitatiecommissie nog een aantal aanbevelingen nagestuurd, zoals meer student-assistenten bij eenvoudige onderwijstaken inschakelen.

2. Met betrekking tot de opleiding Media Studies is arbeidsmarktvoorbereiding iets dat studenten in groeiende mate van hun academische opleiding verwachten. Bij de ene specialisatie is dat eenvoudiger en ligt dat meer voor de hand dan bij de andere, maar welke aanbevelingen heeft de commissie voor een goede balans in dit opzicht?
Het is heel belangrijk om ergens in elke studie te laten zien wat een potentieel werkveld is. Daarnaast zou het goed zijn om de omvang van de scriptie te beperken, zodat er meer ruimte komt voor de praktijk. Ten slotte zijn gastcolleges van professionals uit de praktijk heel nuttig.

FdR, Cluster Advanced Masters

Opleiding	**Oordeel standaard 1**	**Oordeel standaard 2**	**Oordeel standaard 3**	**Oordeel standaard 4**	**Eindoordeel**
M Advanced Studies in Air and Space Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M Advanced Studies in European and International Business Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M Advanced Studies in European and International Human Rights Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M Advanced Studies in International Civil and Commercial Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M Advanced Studies in Law and Digital Technologies	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M Advanced Studies in Public International Law	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M Advanced Studies of International Children's Rights	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent
M International Relations and Diplomacy	Excellent	Excellent	Goed	Excellent	Excellent

Bestuurlijke reactie Advanced Masters in Law
The outcome of the reaccreditation for all standards was excellent (except for one). No recommendations ensued from the NVAO Visitation Committee reports, for that reason there was no plan of action written for the standards. However, the Faculties themselves are working on improvement in the area of Intercultural Diversity and Integration.

Project 1: Intercultural Diversity and Integration – staff and students to further develop their intercultural competencies and the programmes to have a balanced, diverse student and staff body.

Upon recommendations from the NVAO Visitation Commission the following:
The Law Faculty and The Faculty of Governance and Global Affairs embrace the suggestion of the panel to include diversity in professional training such as the BKO for example. Programmes will actively seek training and courses to enhance the international classroom and diversity courses offered by the University and include these in their professional development strategy.

- Recruitment policies for staff will incorporate diversity (gender, cultural, background) as a guiding principle.
- Marketing materials will refer to diversity and inclusivity. Diversity will be actively promoted within the Faculties.
- Physical environment will include gender neutral and religious facilities.
- Consultation will take place with the Diversity Officer on creating awareness, tips and best practices.
- Organise events strengthening training of students to cooperate and realise that teamwork is a necessary skill to pursue their careers successfully.

Bestuurlijke reactie Master in International Relations and Diplomacy (FGGA)
The reaccreditation resulted in the outcome 'excellent' for three standards and 'good' for one. No specific recommendations ensued from the NVAO Visitation Committee reports. Nonetheless, based on the panel's assessment, MIRD will

- keep ensuring that the intended learning outcomes are a match with the university's ambition to explicitly link research and education;
- ensure that student workload is evenly spread across the program;
- monitor that instructions regarding assignments and exams is detailed and transparent;
- ensure that graduates are well prepared to find jobs in (inter-)national organizations and strengthen links between students, alumni and the professional field.

Moreover, during a developmental session, the panel provided advice on Project Development. MIRD will focus on

Project 6: Maintaining academic excellence in a competitive environment, remaining attractive for top-level international applicants.

Accordingly, MIRD will

- ensure that faculty research is published and made visible to the outside community; it will encourage faculty to publish in areas related to its program content;
- with increasing student numbers, aim to increase 'capacity' in terms of faculty involved and administrative support for the program;
- organize events strengthening training of students to cooperate and realize that teamwork is a necessary skill to pursue their careers successfully.

FdR, Cluster Rechtsgeleerdheid

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
B Fiscaal Recht	Voldoende	Goed	Voldoende	Voldoende	Positief
B Notarieel Recht	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief

B Rechtsgeleerdheid		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief
M Fiscaal Recht		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief
M Jeugdrecht		Voldoende		Goed		Goed		Goed		Goed
M Notarieel Recht		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief
M Rechtsgeleerdheid		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief

Bestuurlijke reactie Bachelor- en Masteropleiding Rechtsgeleerdheid
De opleidingen leiden breed geschoolde juristen op, met bijzondere aandacht voor civiel effect. Sinds de recente curriculumherziening is er sprake van een heldere, goed doordachte opbouw in de bachelor, een selecterend eerste jaar met nadruk op activerend onderwijs en eigen verantwoordelijkheid in latere jaren. Meer aandacht voor het vaardighedenonderwijs in de bachelor wordt van belang geacht. De masteropleiding kent een uitgebreide vaardighedenlijn, via het integratievak Interaction between Legal Systems, Practicum en Privatissimum, leidend naar de masterscriptie. De docenten zijn voldoende gekwalificeerd, waarbij aandacht gevraagd wordt voor het gering aantal gepromoveerde docenten. Er is sprake van een helder scriptietraject en goede informatievoorziening. De bachelorscripties zijn opvallend sterk qua methodiek. De tijdsduur van de masterscripties vraagt om inkadering. De toetsing wordt adequaat en passend vormgegeven. Het toetsbeleid is work in progress en verdient de nodige aandacht en verdere monitoring vanuit de opleidingen en faculteit. De proactieve examencommissie wordt geprezen. De aansluiting bachelor-master vormt geen probleem en de alumni van de master komen goed terecht.

Bestuurlijke reactie Bachelor en Masteropleiding Fiscaal Recht
De opleidingen kennen een sterke oriëntatie op de beroepspraktijk (Nederlandse Orde van Belastingadviseurs) en besteden nadrukkelijk aandacht aan academische vorming en ethiek, waarbij de masteropleiding zich kenmerkt door een internationale oriëntatie.
Er is sprake van een doordachte opbouw van het curriculum. De onderwijsleeromgeving van de bachelor heeft het predicaat ‘goed’ gekregen. Activerend onderwijs via het participantensysteem wordt als best practice beschouwd. Er ligt een goede nadruk op taalvaardigheid. Een taalvaardigheidslijn/schriftelijke vaardigheidslijn zou dit kunnen versterken. Het vaardighedenonderwijs in de master zou bovendien nog beter vormgegeven kunnen worden, bijvoorbeeld naar analogie van de andere facultaire masteropleidingen (Rechtsgeleerdheid en Jeugdrecht). De docenten zijn voldoende gekwalificeerd. Er is sprake van een helder scriptietraject met een goede informatievoorziening. De bachelorscripties zijn opvallend sterk qua methodiek. De tijdsduur van de masterscripties vraagt om inkadering. Het toetsbeleid is work in progress en verdient de nodige aandacht en verdere monitoring vanuit de opleidingen en faculteit. De proactieve examencommissie wordt geprezen. Het eigen alumnibestand geeft goed zicht op het functioneren van alumni. Mede dankzij hun via het participantensysteem verkregen mondelinge en samenwerkingsvaardigheden betreden zij goed toegerust de arbeidsmarkt.

Bestuurlijke reactie Bachelor en Masteropleiding Notarieel Recht
De opleidingen kennen een sterke oriëntatie op de notariële beroepspraktijk en besteden daarnaast nadrukkelijk aandacht aan academische vorming. Aan de vereisten voor civiel effect en uit het Besluit Beroepsvereisten Kandidaat-notaris wordt voldaan. Geadviseerd wordt het onderscheid tussen bachelor en master te verduidelijken, ook in de formulering van de eindkwalificaties. Er is sprake van een doordachte opbouw van het bachelorprogramma. Versterken van activerend onderwijs en (schrijf)vaardighedentrajecten zowel in de bachelor als in de master wordt aanbevolen. De docenten zijn voldoende gekwalificeerd. Er is sprake van een helder scriptietraject met goede informatievoorziening. Wel vraagt de tijdsduur van de masterscriptie om inkadering. Het toetsbeleid

is work in progress dat aandacht verdient van opleidingen en faculteit. De proactieve examencommissie wordt geprezen. Aanbevolen wordt de variëteit in toetsvormen (bachelor en master) uit te breiden alsmede deeltoetsen in te voegen in grote derdejaars bachelorvakken. In de bachelorscripties wordt weinig aandacht gegeven aan gebruik en verantwoording methodiek. Geen probleem wordt ervaren in de aansluiting tussen bachelor en master. De alumni van de master komen doorgaans goed terecht.

Bestuurlijke reactie Masteropleiding Jeugdrecht
De opleiding wordt beoordeeld als 'goed'. Het curriculum weet de wetenschappelijke en professionele oriëntatie op goede en gebalanceerde wijze te combineren. De opleiding kent een sterke vaardighedenlijn en activerende werkvormen. Er is een grote variëteit aan toetsvormen. De opleiding vervult een voortrekkersrol als het gaat om systematisering en borging van kwaliteit van toetsing. De proactieve examencommissie wordt geprezen. Docenten zijn voldoende gekwalificeerd, hebben een sterke band met de praktijk en tonen zich betrokken bij studenten. Het scriptielab wordt gezien als een best practice. De scripties zijn van een hoog academisch niveau. De tijdsduur van de scripties vraagt evenwel om inkadering. Er is sprake van een goede voorbereiding op toetreding tot de arbeidsmarkt en de alumni komen goed terecht.

Plan van aanpak juridische opleidingen
In het plan van aanpak worden met name facultaire aandachtspunten geadresseerd.
De facultaire aandachtspunten hebben betrekking op:

- De (herinschrijvings)rendementen van de juridische en criminologische opleidingen nader analyseren en evalueren. Een werkgroep is ingesteld (oktober 2019) en gevraagd het faculteitsbestuur hierover nader te adviseren en mogelijke scenario's uit te werken. Een deel-advies wordt gevraagd met betrekking tot verplichte matching (rapportage juni 2020).
- In de komende jaren zal de Engelse taalvaardigheid van studenten en docenten een onderwerp zijn waarop de faculteit meer gericht beleid gaan ontwikkelen. Onderzocht gaat worden of en op welke manier deze Engelse taalvaardigheid opgenomen zal worden in de eindkwalificaties. Een brede gedachtewisseling zal hierover worden opgezet en voor- en nadelen worden op een rij gezet (o.a. wat de behoeften van de arbeidsmarkt zijn op dit gebied). Vervolgens wordt in de loop der tijd een afgewogen beslissing genomen.
- Handhaving van de manier waarop de examencommissie haar taken op gebied van de waarborging van toetsing en beoordeling uitvoert, met oog voor de uitvoerbaarheid en in evenwicht met het geheel aan onderwijsactiviteiten en de werkdruk bij medewerkers en examencommissie.
- Vaardighedenlijn en activerend onderwijs juridische opleidingen versterken (via opleidingsplan Rechtsgeleerdheid en kwaliteitsafspraken).
- (Door studenten gepercipieerde) samenhang in de curricula versterken.
- Voor alle juridische opleidingen is de inkadering van de tijdsduur van de masterscriptie een aandachtspunt. Op welke manier kan de komende jaren die tijdsduur geoptimaliseerd worden?

Voor de aandachtspunten per opleiding is een overzicht met belangrijke acties en follow-up waarover jaarlijks gerapporteerd wordt door middel van de opleidingsjaarverslagen.

FdR, Cluster Criminologie

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
B Criminologie	Voldoende	Voldoende	Goed	Goed	Positief
M Criminaliteit en Rechtshandhaving	Voldoende	Voldoende	Goed	Voldoende	Positief
M Forensische Criminologie	Voldoende	Voldoende	Goed	Voldoende	Positief

Bestuurlijke reactie

Het oordeel van de visitatiecommissie over de criminologische opleidingen is in grote lijnen positief. Voor zowel bachelor- als masteropleidingen vindt zij het profiel helder en herkenbaar, en de beoogde leerresultaten passend, zowel inhoudelijk als qua niveau en oriëntatie. De programma's zijn goed en doordacht opgebouwd, de staf is zowel academisch als didactisch goed onderlegd. De werkvormen zijn activerend en gevarieerd, de toetsing draagt bij aan het leerproces, de proactieve examencommissie wordt geprezen. Ten slotte heeft zij de scripties die zij opnieuw beoordeelde van voldoende niveau bevonden en daarnaast geconstateerd dat alumni goed terechtkomen op de arbeidsmarkt en tevreden zijn over de manier waarop de opleiding hen voorbereidde op de beroepspraktijk. De bacheloropleiding kreeg hiermee het totaaloordeel 'goed' en alle opleidingen kregen het oordeel 'goed' voor de standaard 'toetsing'.

Een aanbeveling die alle opleidingen betreft, gaat over de profilering. Voor alle opleidingen vindt de commissie dat in de presentatie naar buiten toe de beroepsgerichtheid te veel nadruk krijgt, ten koste van het academisch gehalte, waarvan de commissie heeft vastgesteld dat dit zeker zo kenmerkend is voor de opleidingen. Daarnaast beveelt zij aan om enkele aanpassingen te maken in de beoogde leerresultaten om een aantal kenmerkende punten van de criminologische programma's beter zichtbaar te maken.

Wat betreft de onderwijsleeromgeving vindt de commissie dat in de bacheloropleiding meer aandacht kan worden besteed aan de verankering van en ruimte voor actuele thema's cybercrime en terrorisme. Daarnaast adviseert zij om aandacht te besteden aan versterking van de afstemming van het juridische deel van het programma op de studenten criminologie. Ten slotte adviseert zij meer ruimte te maken voor internationalisering door het opnemen van een Engelstalig vak in het curriculum en het volgen van een semester in het buitenland beter te faciliteren. Voor de masteropleiding Crimininaliteit en Rechtshandhaving adviseert de commissie de beide afstudeerrichtingen meer in balans te brengen door in de Nederlandstalige richting meer vergelijkende elementen toe te voegen en in de Engelstalige een duidelijke criminologische component verplicht te stellen in de scripties. Voor de masteropleiding Forensische criminologie beveelt zij aan meer ruimte te maken voor door de studenten gewenste verdieping en eigen keuze door gebonden keuzevakken te introduceren en daarnaast, met het oog op de prominente plaats van *transferable skills* in de Leidse criminologische onderwijsvisie, om een Engelstalig vak in het programma op te nemen.

Over standaard 3, toetsing adviseert de commissie bij de bacheloropleiding studenten in de communicatie beter voor te bereiden op de vorm van het eindwerk, de systematische literatuurreview. Wat betreft standaard 4, gerealiseerde leerresultaten, heeft de commissie alleen een aanbeveling voor de masteropleidingen: het vergroten van de 'gemene deler' tussen de scriptieonderwerpen, door de verplichte criminologische component hiervan te versterken.

Plan van aanpak criminologische opleidingen
In het plan van aanpak naar aanleiding van de aanbevelingen van de visitatiecommissie hebben de opleidingen prioriteit gegeven aan de volgende onderwerpen:

- De rol van het juridisch onderwijs binnen de bacheloropleiding.
  Er is per direct al een verbetering gerealiseerd, door de criminologiestudenten bij alle juridische vakken vanaf het lopende studiejaar in aparte werkgroepen in te delen, zodat deze beter op hun specifieke vragen c.q. de criminologische invalshoek kunnen worden afgestemd. Daarnaast is de invulling van het juridische deel van de opleiding – ook met het oog op de behoeften van de arbeidsmarkt - breder onderwerp van gesprek, o.a. met alumni en de Maatschappelijke Adviesraad.
- Er wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het invoeren van een thematisch vak binnen de bacheloropleiding, waarvan de invulling kan worden aangepast in aansluiting op de actualiteit.
- Aanpassing van het programma Forensische Criminologie ter versterking van de samenhang. Door beperkte aanpassingen in het curriculum is de rode draad binnen het programma Forensische Criminologie met ingang van het lopende studiejaar al beter zichtbaar gemaakt. Verdere versterking van de samenhang wil de opleiding bereiken door beperkte verschuivingen binnen het curriculum waardoor de leerlijnen meer tot hun recht zullen komen. Daarnaast wordt overwogen gebonden keuzevakken in te voeren om tegemoet te komen aan de wens van studenten tot meer verdieping op onderwerpen die hun belangstelling hebben.
- Door de Nederlandstalige criminologische opleidingen wordt nagedacht over de wenselijkheid van het vergroten van de aandacht voor internationalisering (waaronder de beheersing van het Engels door het aanbieden van Engelstalig onderwijs). De opleidingen zijn het erover eens dat de kwaliteit van het onderwijs centraal moet staan en dat in verband daarmee kritisch moet worden gekeken naar gebruik van het Engels als onderwijstaal. Bovendien heeft de uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands bij veel studenten aandacht nodig. Daarnaast is er onvoldoende informatie beschikbaar over de behoeften van de arbeidsmarkt voor criminologen op gebied van taalvaardigheid in het Engels. Dit vereist dus nader onderzoek. Op basis van de uitkomsten hiervan zullen de opleidingen bekijken of en, zo ja, welke, maatregelen met betrekking tot dit onderwerp wenselijk zijn.

De rol van het juridisch onderwijs, de mogelijkheden om de aandacht voor actuele thema's te vergroten en de wenselijkheid van het al dan niet aanbieden van (meer) Engelstalig onderwijs zijn onderwerpen die ook de andere landelijke criminologische opleidingen (van EUR en VU) bezighouden. Het ontwikkelgesprek met de visitatiecommissie hebben de landelijke criminologische opleidingen daarom gezamenlijk gevoerd.

FSW, Cluster Culturele Antropologie

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
B Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
M Cultural Anthropology and Development Sociology	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief

Bestuurlijke reactie

The Institute will strengthen the profile in terms of audiovisual forms of knowledge production and distribution as well as its signature methodology (in both Bachelor and Master).
The institute will make steps forward to prepare students better for the professional field, by emphasizing and teaching the relevance of anthropological knowledge and skills for addressing societal problems (also in both Bachelor and Master).
The institute will achieve a new set-up for the Bachelor thesis which 1) links the thesis more explicitly to the teaching-learning trajectory that the panel defined as “skills and attitude” (“leerlijn 4” in the Self Evaluation), 2) strengthens the intended analysis of the theoretical foundation of case studies, and 3) redefines the intended learning outcome with regard to career perspectives.
The institute will intensify the programme’s guidance system (“tutoraat”) as integrated part of the International Bachelor programme and articulate this to its efforts to communicate more explicitly about its impressive resources and potential.
Procedures for thesis assessment will be harmonized within the new procedures for the Faculty of Social and Behavioural Sciences.

FWN, Cluster Milieukunde

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
M Industrial Ecology jd	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Goed	Positief

Bestuurlijke reactie

De visitatiecommissie concludeerde dat de opleiding voldoet aan de vier beoordelingsstandaarden van het accreditatiekader en kwam tot het eindoordeel *voldoende*. Hieronder volgen enkele belangrijke aanbevelingen van de commissie en de reacties van de opleiding daarop:

- *Aandacht voor vaardigheden, studentbegeleiding en studiesucces*

Met ingang van 2020-21 wordt het curriculum in belangrijke mate herzien, hetgeen naar verwachting ook positief uitwerkt op het studiesucces. Zo komt er o.a. meer expliciete aandacht voor training van academische en professionele vaardigheden, voor activerend leren door middel van het *flipped classroom*-principe en er zal worden nagedacht over meer groepsgewijze voorbereiding van de thesis. Er worden voortaan minder cursussen parallel geroosterd door de invoering van een kwartaalstructuur. Met meer aandacht voor beroepsoriëntatie hoopt de opleiding studenten te helpen bij het reflecteren op hun persoonlijke toekomst als industrieel ecoloog, bij het daarop afstemmen van keuzes binnen de opleiding, en bij het trainen van professionele vaardigheden die daarbij aansluiten.. Tot slot wordt m.i.v. 19-20 een online module aangeboden waarmee aankomend studenten vanuit de hele wereld zich beter kunnen voorbereiden op de opleiding.

- *Introductie van business cases en kostenbatenanalyses*

In het nieuwe curriculum zal meer aandacht zijn voor economische constructen, theorieën en modellen en voor kostenbatenanalyses (en andere methoden). Daarnaast zal het joint Erasmus Mundus-programma CIRCLE als formele afstudeerrichting worden aangeboden binnen de opleiding.

FWN, Cluster Natuur- en Sterrenkunde

Opleiding	Oordeel standaard 1	Oordeel standaard 2	Oordeel standaard 3	Oordeel standaard 4	Eindoordeel
B Natuurkunde	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
B Sterrenkunde	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
M Astronomy	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief

M Physics		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief

Bestuurlijke reactie

De visitatiecommissie concludeerde dat alle vier de opleidingen voldoen aan de vier beoordelingsstandaarden van het accreditatiekader en kwam tot een positief algemeen eindoordeel. Hieronder volgen enkele belangrijke aanbevelingen van de commissie en de reacties van de opleidingen daarop:

- *Vaardighedencomponenten in reguliere bachelorvakken, spreiding in de leerlijn*

In de BSc Natuurkunde wordt de vaardighedenleerlijn geëvalueerd en zullen meer docenten gestimuleerd worden om ook vaardighedencomponenten in hun vakken op te nemen. De BSc Sterrenkunde zal het hele curriculum kritisch doorlichten, inclusief het vaardighedenonderwijs. Er is reeds gestart met een betere verdeling van statistiek-/data analysevakken, evenals een betere aansluiting van de vakken die zich specifiek richten op onderzoeksvaardigheden.

- *Coherentie tussen bètaprogramma en masterrichtingen SCS en BS*

De beide masters onderzoeken hoe de inhoudelijke link tussen het enerzijds het bètaonderwijs en anderzijds de programma's Science Communication and Society (SCS) en Business Studies (BS) in deze afstudeerrichtingen verbeterd kan worden.

- *Gedifferentieerde beoordeling tussen twee studenten in een duo-project*

De BSc Sterrenkunde heeft de procedures inmiddels zodanig aangepast dat de individuele bijdragen van studenten aan het onderzoek en de thesis veel transparanter zijn en er alleen nog individuele beoordeling mogelijk is, goed onderbouwd met een rubric.

- *Afzonderlijke beoordelingsformulieren voor BSc en MSc*

De examencommissies Sterrenkunde en Natuurkunde hebben in onderling overleg gedifferentieerde rubrics voor de eindwerken van de bachelor- en masteropleidingen geïntroduceerd.

FWN, Cluster Scheikunde

Opleiding		**Oordeel standaard 1**		**Oordeel standaard 2**		**Oordeel standaard 3**		**Oordeel standaard 4**		**Eindoordeel**
B Bio-Farmaceutische Wetenschappen		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief
B Life Science and Technology (joint degree)		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief
B Molecular Science and Technology (joint degree)		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Positief
M Bio-Pharmaceutical Sciences		Voldoende		Voldoende		Voldoende		Goed		Positief
M Chemistry		Voldoende		Goed		Voldoende		Goed		Positief
M Life Science and Technology		Voldoende		Goed		Voldoende		Goed		Positief

Bestuurlijke reactie

De BSc Life Science and Technology (joint degree met TUD) wordt vanwege de penvoering in Delft niet in de bestuurlijke reactie meegenomen.

De visitatiecommissie concludeerde dat alle opleidingen in het cluster voldeden aan de vier beoordelingsstandaarden van het accreditatiekader. De bacheloropleidingen BFW en MST en de master BPS ontvingen het eindoordeel *voldoende*; de masters Chemistry en LST scoorden *goed*. Hieronder volgen enkele belangrijke aanbevelingen van de commissie en de reacties van de opleidingen daarop:

Scherper formuleren van de opleidingsprofielen en de overkoepelende visie op de opleidingen

De masters Chemistry en LST en de bachelor MST scherpen hun profielen in (inter)nationale context aan en passen waar van toepassing de informatievoorziening aan studiekiezers hierop aan. De opleidingen versterken

daarnaast hun relaties met o.m. alumni en adviesraden om beter op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in en wensen van het afnemend beroepenveld.

Beperken van de instroom in de bachelor BFW
De opleiding wil m.i.v. 2023-24 de vooropleidingseisen laten aanpassen met eisen t.a.v. Wiskunde B en Natuurkunde, omdat het geneesmiddelenonderzoek in toenemende mate een computationele en wiskundige aanpak kent. Naar verwachting zal dit ook leiden tot een inperking van de instroom. Tussentijds vraagt de opleiding een tijdelijke capaciteitsbeperking aan (max. 250 studenten m.i.v. 21-22).

Begeleiding van keuze voor Research Project-1 BPS
De master BPS zal het keuzeproces voor het eerste research project onderdeel laten uitmaken van de toelatingsprocedure voor de opleiding en studenten daarbij voldoende ondersteunen.

Verplichte matching bij de bachelor MST
Om de kwaliteit van de instroom te verhogen neemt de BSc MST deel aan de universitaire pilot Verplichte matching.

Cluster Wiskunde

Opleiding	**Oordeel standaard 1**	**Oordeel standaard 2**	**Oordeel standaard 3**	**Oordeel standaard 4**	**Eindoordeel**
B Wiskunde	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief
M Mathematics	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Positief

Bestuurlijke reactie
De visitatiecommissie concludeerde dat beide opleidingen voldoen aan de vier beoordelingsstandaarden van het accreditatiekader en kwam tot het eindoordeel *voldoende*. Hieronder volgen enkele belangrijke aanbevelingen van de commissie en de reacties van de opleidingen daarop:

- *Scherper formuleren van de opleidingsprofielen*

De opleidingen zullen de Leidse `kleuring' van het onderzoek en daarmee het onderwijs explicieter benoemen en onder de aandacht brengen binnen de opleiding en bij studiekiezers.

- *In eindtermen Oordeelsvorming sterker uitwerken*

De opleidingen zullen in hun eindtermen reflectie op het formuleren van een adequate vraagstelling (theoretisch en modelmatig) toevoegen.

- *Steviger introductie voor beginnende studenten en verder ontwikkelen van systeem van studiebegeleiding*

Met ingang van 2019-20 is het mentorsysteem in de bachelor reeds verder geprofessionaliseerd. In aanvulling daarop is een speciale ‘eerstejaars coach’ aangesteld (staflid met onderwijs- en onderzoeksaanstelling) die studenten begeleidt bij het aanleren van vaardigheden en die de student-assistenten coacht. In de master zijn aparte studieadviseurs aangesteld voor de grote masterspecialisaties. De opleidingen herzien de welkomst- en informatieberichtgeving aan de komende eerstejaars en breiden deze uit.

- *Beoordeling eindwerken uitvoeriger beargumenteren en documenteren*

De examencommissie heeft de ruimte voor commentaar op de beoordelingsformulieren uitgebreid. De examinatoren dragen zorg voor een uitvoeriger representatie van de mondeling besproken motivatie van het cijfer op de formulieren.

- *Contact met alumni versterken*

De opleiding zal periodiek bijeenkomsten organiseren met voordrachten van alumni. Na afloop kunnen alumni, studenten en staf in een sociale setting napraten.

BIJLAGE 2 geplande opleidingsvisitaties en midterm reviews in 2020

1. Midterm Reviews planning 2020

Faculteit	**Opleidingen**
Governance and Global Affairs	Bestuurskunde Security Studies
Sociale Wetenschappen	Politicologie Pedagogische Wetenschappen
FGW	Wijsbegeerte Urban Studies
RGL	Advanced master in Law and Finance Advanced master in International Dispute Settlement and Arbitration
LUMC	Biomedische wetenschappen Geneeskunde

Bij het opstellen van dit jaarverslag is al duidelijk dat een aantal geplande mid term reviews later zal plaatsvinden vanwege de coronamaatregelen.

2. Opleidingsvisitaties planning 2020 (externe kwaliteitszorg)

De volgende opleidingen zullen in 2020 heraccreditatie aanvragen bij de NVAO.
Vanwege de coronamaatregelen is de inlevertermijn van 1-11-2020 met een jaar verlengd. Het locatiebezoek van een aantal opleidingen in dit *timeslot* zal later plaatsvinden.

Indiendatum NVAO	**Cluster**	Opleiding
1-11-2019, besluit in 2020	**WO Moderne taal- en letterkunde**	B Duitse Taal en Cultuur
		B Engelse Taal en Cultuur
		B Franse Taal en Cultuur
		B Italiaanse Taal en Cultuur
		B Nederlandkunde/Dutch Studies
		B Nederlandse Taal en Cultuur
		B Taalwetenschap
		M Letterkunde
		M Neerlandistiek
		M Taalwetenschappen
1-5-2020	**WO Archeologie**	B Archeologie
		M Archeologie
	WO Cyber Security (Uniek)	M Cyber Security
	WO Geschiedenis	B Geschiedenis
		M Geschiedenis
		M Internationale betrekkingen
	WO Informatica	B Informatica
		M Computer Science
		M ICT in Business and the Public Sector
		M Media Technology
	WO Kunst en cultuur	B Kunstgeschiedenis
		M Kunst- & cultuurwetenschappen
	WO Regiostudies	B Afrikaanse talen en culturen

		B Chinastudies
		B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur
		B International Studies
		B Japanstudies
		B Koreastudies
		B Latijns-Amerikastudies
		B Midden-Oostenstudies
		B Oude Nabije Oosten-studies
		B Russische Studies
		B Zuid- en Zuidoost-Aziëstudies
		M Afrika Studies
		M Azië Studies
		M Azië Studies 120
		M Latijns-Amerika Studies
		M Midden-Oosten Studies
		M Noord-Amerika Studies
		M Oudheidstudies
		M Russische en Euraziatische Studies
	WO Religie en Theologie	B Religiewetenschappen
		M Theologie & Religiewetenschappen
1-11-2020	**WO Health Sciences**	M Vitality and Ageing
	WO OZM archeo/oud/regio	M Afrika Studies (research)
		M Archeologie (research)
		M Azië Studies (research)
		M Latijns-Amerika Studies (research)
		M Midden-Oosten Studies (research)
		M Oudheidstudies (research)
	WO OZM Gesch/IB	M Geschiedenis (research)
	WO OZM T&L	M Taalwetenschappen (research)
	WO Statistical Sci L&B Sci UL (uniek)	M Master Statistical Science for the Life and Behavioural Sciences
	WO Universitaire Lerarenopleidingen	M Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen
		M Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen
		M Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en cultuurwetenschappen